

DECIZIE

20 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Svetlana Filincova
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Morei împotriva lui Valeriu Morei cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților, încasarea cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată depusă de intervenientul principal Ion Morei împotriva lui Valeriu Morei și Cristinei Morei cu privire la încasarea datoriei, a taxei de stat,

împotriva încheierii din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a restituit cererea de apel,

c o n s t a t ă :

La 21 iulie 2017, Cristina Morei a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Morei solicitând împărțirea bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților și anume a mijloacelor financiare în sumă de 35800 de dolari SUA, 27950 de euro și 81100 de lei și încasarea de la pârât a sumei de 20000 de dolari SUA, 16000 de euro și 50000 de lei.

La 03 iulie 2018, Cristina Morei, reprezentată de avocatul Sorin Tighinean, a depus cerere de concretizare a pretențiilor, în temeiul art. 60 alin.(3) Cod de procedură civilă, solicitând împărțirea bunurilor proprietate comună în devălmășie a Cristinei Morei și Valeriu Morei și anume a banilor de pe contul de depozit deschis de Valeriu Morei la BC „Moldindconbank” SA cu suma de 1023578, 00 de lei cu încasarea de la Valeriu Morei în beneficiul Cristinei Morei a sumei de 600000, 00 de lei, încasarea de la Valeriu Morei a cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat și cheltuielile de asistență juridică.

La 27 noiembrie 2017 Ion Morei a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Morei și Cristinei Morei solicitând în temeiul art. 65 Cod de procedură civilă admiterea intervenirii în proces în calitate de intervenient principal în procesul civil la cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Morei împotriva lui Valeriu Morei cu privire la partajul averii, încasarea în mod solidar de la Valeriu Morei și Cristina Morei a sumei de 71200 de euro, a sumei de 16900 de dolari SUA, convertiți în lei moldovenești conform cursului Băncii Naționale a Moldovei la momentul executării și a sumei de 177224 de lei cu titlu de datorie,

încasarea cheltuielilor de judecată pentru achitarea taxei de stat în sumă de 25000 de lei.

Prin încheierea din 29 noiembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis cererea depusă de Ion Morei privind intervenirea în proces; s-a atras în calitate de intervenient principal Ion Morei în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Morei împotriva lui Valeriu Morei cu privire la partajarea averii comune în devălmășie.

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Morei și s-au partajat bunurile proprietate comună în devălmășie a Cristinei Morei și a lui Valeriu Morei –mijloacele financiare de pe contul de depozit deschis de Valeriu Morei la BC „Moldindconbank” SA în sumă de 1023578 de lei, fiindu-le atribuită câte ½ cotă-parte:-Cristinei Morei-suma de 511789 de lei; -lui Valeriu Morei-suma de 511789 de lei; s-a încasat de la Valeriu Morei în beneficiul Cristinei Morei cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în sumă de 12500 de lei; în rest pretențiile din cererea de chemare în judecată a Cristinei Morei au fost respinse ca fiind neîntemeiate; s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de intervenientul principal Ion Morei împotriva lui Valeriu Morei și Cristinei Morei cu privire la încasarea datoriei, a taxei de stat. Totodată, s-a indicat că măsurile de asigurare a acțiunii își păstrează efectul până la executarea hotărârii judecătorești.

La 16 noiembrie 2018, Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov, a depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 19 noiembrie 2018, Ion Morei a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 11 ianuarie 2019, Ion Morei a înregistrat cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin încheierea din 17 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererilor de apel depus de Ion Morei și de Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani; s-a comunicat apelantului Valeriu Morei despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 30265, 25 de lei, acordându-i un termen de 20 de zile calendaristice, calculat din momentul comunicării încheierii; s-a comunicat apelantului Ion Morei despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 30265, 25 de lei, acordându-i un termen de 20 de zile calendaristice, calculat din momentul comunicării încheierii.

La 07 februarie 2019, Ion Morei a înregistrat cererea de apel motivată (modificată și precizată) împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

La 11 februarie 2019, Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov, a înregistrat cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Prin încheierea din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit lui Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov, cererea de apel împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, deoarece apelantul a înaintat în cererea de apel noi pretenții, neexaminată în prima instanță;

s-a remis lui Valeriu Morei, prin intermediul reprezentatului-avocatul Natalia Covaliov, cererea de apel cu toate documentele anexate; s-a restituit apelantului Valeriu Morei taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel în sumă de 11515, 25 de lei, prin ordinul nr. QPT3-Q100 din 07 februarie 2019 eliberat de BC „Moldindconbank” SA.

La 20 februarie 2019, Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov, a declarat recurs împotriva încheierii din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea încheierii din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

În motivarea recursului s-a invocat că în cererea de apel nemotivată a declarat dezacordul cu hotărârea primei instanțe atât în privința respingerii acțiunii intervenientului principal, cât și în privința modalității de partajare a bunurilor. Prin cererea de apel motivată și-a menținut dezacordul doar în partea modalității de partajare a averii între soți.

Recurentul a opinat că este eronată interpretarea instanței de apel precum că au fost incluse noi pretenții, deoarece atât prima instanță a examinat partajul averii între soți, cât și instanța de apel examinează partajul averii între soți. Doar că atât prima instanță, cât și instanța de apel au luat în considerare doar lista bunurilor partajabile prezentate de Cristina Morei, pe când cea prezentată de Valeriu Morei, a fost ignorată, deoarece nu a înaintat acțiune reconvențională. Pretenția privind partajarea bunurilor a fost înaintată de Cristina Morei și nu era obligat să depună cerere reconvențională, ci doar să completeze sau să excludă unele bunuri din lista bunurilor partajabile. Instanța urma să stabilească o listă definitivă a bunurilor partajabile, în condițiile în care Cristina Morei nu a negat existența acestora și a confirmat că se află în posesia ei.

Recurentul a indicat că la depunerea cererii de chemare în judecată a fost achitată suma maximă de 25000 de lei cu titlu de taxă de stat, conform Legii taxei de stat. Argumentarea primei instanțe referitor la necesitatea înaintării unei acțiuni reconvenționale este un argument formal și nu putea fi invocat pentru a nu-i limita dreptul la o judecată echitabilă și imparțială.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 14 februarie 2019, iar Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov, a declarat recurs la 20 februarie 2019, ceea ce denotă că recursul este în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov ca fiind neîntemeiat și pasibil de a fi respins cu menținerea încheierii contestate, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

La 16 noiembrie 2018, Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov, a depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (Vol.I, f.d.240).

În conformitate cu art. 364 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 17 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererilor de apel depus de Ion Morei și de Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani; s-a comunicat apelantului Valeriu Morei despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele Legii și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 30265, 25 de lei, acordându-i un termen de 20 de zile calendaristice, calculat din momentul comunicării încheierii; s-a comunicat apelantului Ion Morei despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 30265, 25 de lei, acordându-i un termen de 20 de zile calendaristice, calculat din momentul comunicării încheierii (Vol.II, f.d.123-124).

La 11 februarie 2019, Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov, a înregistrat cererea de apel motivată împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani și dovada plății taxei de stat în sumă de 11515, 25 de lei (Vol.II, f.d.136-142).

Colegiul relevă că instanța de apel a reținut că prin pretențiile formulate în cererea de apel, apelantul Valeriu Morei a solicitat atribuirea în proprietate exclusivă intimătei Cristina Morei a bunurilor, după cum urmează: automobilul de model „Audi Q3” la prețul de 24000 de euro; ceas elvețian la prețul de 9000 de euro; lăncișor la prețul de 15000 de lei; brățara cu diamant la prețul de 3250 de euro; geantă în valoare de 1900 de euro; două blănuri în valoare totală de 9600 de euro; un inel cu diamante în valoare de 2300 de euro; un inel de aur la prețul de 1700 de euro; atribuirea în proprietate apelantului Valeriu Morei automobilul de model „Škoda Superb” la prețul de 14000 de euro; încasarea de la Cristina Morei în beneficiul lui Valeriu Morei a sultei în mărime de 18875 de euro și 7500 de lei cu titlu de diferență de cost a bunurilor partajate; partajarea datoriilor acumulate în timpul căsătoriei în mărime de 71200 de euro, 16900 de dolari SUA și 177224 de lei cu atribuirea fiecăruia câte de ½ din datorii.

Pornind de la cerințele indicate în cererea de apel de către Valeriu Morei, instanța de apel a conchis că apelantul a înaintat pretenții care nu au fost formulate la examinarea cauzei în fond și asupra cărora nu s-au expus nici părțile și nici instanța de fond, deoarece nu au constituit obiectul litigiului.

În consecință, prin încheierea din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost restituită lui Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov, cererea

de apel depusă împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, deoarece apelantul a înaintat în cererea de apel noi pretenții, neexamine în prima instanță; a fost remisă lui Valeriu Morei, prin intermediul reprezentatului-avocatul Natalia Covaliov, cererea de apel cu toate documentele anexate; a fost restituită apelantului Valeriu Morei taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel în sumă de 11515, 25 de lei, prin ordinul nr. QPT3-Q100 din 07 februarie 2019 eliberat de BC „Moldindconbank” SA (Vol.II, f.d.150-153).

Or, în conformitate cu art. 369 alin.(1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul a înaintat o nouă pretenție, neexaminată în primă instanță.

Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind restituirea cererii de apel având în vedere înaintarea unor noi pretenții de către Valeriu Morei în cererea de apel care nu au fost înaintate și examinate în prima instanță.

Inițial Colegiul consideră necesar de a reitera pretențiile formulate în prezenta cauză civilă și anume conform cererii de chemare în judecată depusă de Cristina Morei împotriva lui Valeriu Morei, s-a solicitat împărțirea bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților, mijloacele financiare în sumă de 35800 de dolari SUA, 27950 de euro și 81100 de lei și încasarea de la pârât a sumei de 20000 de dolari SUA, 16000 de euro și 50000 de lei (Vol.I, f.d.2-5).

Prin cererea de concretizare a pretențiilor, depusă în temeiul art. 60 alin.(3) Cod de procedură civilă, la 03 iulie 2018, Cristina Morei, reprezentată de avocatul Sorin Tighinean, a solicitat împărțirea bunurilor proprietate comună în devălmășie a Cristinei Morei și Valeriu Morei și anume a banilor de pe contul de depozit deschis de Valeriu Morei la BC „Moldindconbank” SA cu suma de 1023578, 00 de lei cu încasarea de la Valeriu Morei în beneficiul Cristinei Morei a sumei de 600000, 00 de lei, încasarea de la Valeriu Morei a cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat și cheltuielile de asistență juridică (Vol.I, f.d.192).

Iar prin cererea de chemare în judecată depusă de Ion Morei împotriva lui Valeriu Morei, Cristina Morei, s-a solicitat încasarea în mod solidar de la Valeriu Morei și Cristina Morei a sumei de 71200 de euro, a sumei de 16900 de dolari SUA, convertiți în lei moldovenești conform cursului Băncii Naționale a Moldovei la momentul executării și a sumei de 177224 de lei cu titlu de datorie, încasarea cheltuielilor de judecată pentru achitarea taxei de stat în sumă de 25000 de lei (Vol.I, f.d.80-84).

Prin prisma alegației recurentului precum că instanța de apel ar fi interpretat eronat faptul că ar fi fost incluse pretenții noi, deoarece în prima instanță s-ar fi examinat partajul averii între soți, Colegiul reține la acest aspect ca fiind relevant raționamentul instanței de apel precum că nici una din părți nu au înaintat pretenții privind partajul bunurilor și a datoriilor și respectiv astfel de cerințe nu au fost examinate în prima instanță, ceea ce denotă că nu au constituit obiectul litigiului.

Colegiul precizează că în speță Valeriu Morei la exercitarea apelului a formulat noi pretenții, or, această restricție este expres stipulată în art. 372 alin. (3) Cod de procedură civilă, conform căruia în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, temeiul sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții.

După cum se observă, textul de lege vizează elementele esențiale ale acțiunii civile și ale judecății în primă instanță, fiind inadmisibilă modificarea elementelor menționate.

În această ordine de idei, Colegiul învederează că la exercitarea căii de atac este aplicabilă regula restrictivă *tantum devolutum quantum iudicatum*, care exprimă ideea că efectele apelului nu se pot răsfrânge decât numai asupra a ceea ce s-a judecat de către prima instanță, ceea ce denotă că prin intermediul apelului nu se poate lărgi cadrul procesual stabilit în fața primei instanțe. Or, instanța de apel realizează un control judiciar asupra hotărârii atacate, iar acest control nu poate avea în vedere alte pretenții care nu au format obiectul primei judecăți. În caz contrar, s-ar încălca în mod grav principiul dublului grad de jurisdicție.

Dealtfel, dispoziția restrictivă a art. 372 alin.(3) Cod de procedură civilă interzice înaintarea noilor pretenții în apel, în sensul că nu pot fi formulate în apel pretenții care nu au fost supuse judecății primei instanțe. În această categorie nu intră excepțiile de procedură și alte asemenea mijloace de apărare, adică nu este limitată posibilitatea folosirii mijloacelor de apărare în fața instanței de apel, numai la cele invocate la prima instanță, ci se poate uza de mijloace de apărare și dovezi arătate în motivarea apelului.

Concomitent este de remarcat că legiuitorul a acordat efect devolutiv apelului, din mai multe considerente, dintre care: necesitatea unei reeditări a judecății de teama parțialității primei jurisdicții; speranța că a doua jurisdicție, ierarhic superioară și în principiu colegială calificată în exercitarea unui control asupra legalității hotărârii atacate; uniformizarea jurisprudențială urmărită a fi realizată de o curte supremă nu se poate concepe decât dacă calea ordinară de atac a apelului are un caracter devolutiv.

Prin critica expusă în recurs referitor la prezentarea unei liste cu bunuri și obligații pretinse spre partajare de către Valeriu Morei și respectiv formularea unor noi pretenții în apel în baza acestor bunuri pretinse a fi supuse partajării, Colegiul accentuează că chiar și în condițiile în care litigiul vizează partajul averii, nu poate servi ca temei de examinare a acestora în instanța de apel. Or, instanța de apel nu poate admite derogări de la lege în favoarea unei părți prin acordarea unor facilități în detrimentul altei părți, în condițiile în care preeminența dreptului prevalează.

Mai mult decât atât, în temeiul art. 373 Cod de procedură civilă instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, însă instanța de apel nu poate fi pusă în situația de a soluționa cereri care nu au fost formulate în fața primei instanțe, adică cereri absolut noi prin care să se invoce pretenții noi.

Cu referire la argumentul recurentului precum că nu era obligat de a înainta o acțiune reconvențională în condițiile în care partajarea a fost solicitată de către Cristina Morei și era în drept să completeze sau să excludă din lista bunurilor partajabile, Colegiul reiterează că pretențiile formulate de către Cristina Morei vizau doar sume bănești pretinse a fi deținute de ambii soți, fapt detaliat anterior, însă nu se refereau la alte bunuri mobile sau datorii, iar Valeriu Morei nu a înaintat anumite cerințe privind partajul bunurilor, lista cărora a prezentat-o instanței.

Colegiul menționează că pentru a se pronunța asupra unor cerințe, acestea urmează a fi înaintate instanței și formulate expres în așa fel ca voința părții să fie certă și posibilă de a fi apreciată de instanța de judecată.

Colegiul relevă că la caz, deși, Valeriu Morei nu a înaintat instanței de judecată anumite cerințe privind partajul bunurilor proprietate comună a soților, însă Valeriu Morei nu este privat de o astfel de posibilitate în continuare, fiind necesar doar de a respecta rigorile legii procesuale în acest sens.

Alte argumente invocate de recurent nu constituie decât niște critice aduse actului de dispoziție judecătorească emis de prima instanță și dezacordul cu ipotezele acesteia expuse în hotărâre, însă acestea prezintă relevanță doar la verificarea legalității și temeiniciei hotărârii primei instanțe prin rejudecarea în fapt și în drept pornind de la regula *tantum devolutum quantum appellatum*.

La caz instanța de recurs este limitată doar la verificarea dacă instanța de apel nu a admis anumite încălcări și dacă s-a conformat prevederilor legale la restituirea cererii de apel, iar Colegiul a răspuns criticilor formulate de recurent și nu poate fi invocată încălcarea dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată este întemeiată și conformă prevederilor legale, iar argumentele invocate de către recurent nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Valeriu Morei, reprezentat de avocatul Natalia Covaliov.

Se menține încheierea din 14 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cristina Morei împotriva lui Valeriu Morei cu privire la partajarea bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților, încasarea cheltuielilor de judecată și cererea de chemare în judecată depusă de intervenientul principal Ion Morei împotriva lui Valeriu Morei și Cristinei Morei cu privire la încasarea datoriei, a taxei de stat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Svetlana Filincova

Victor Burduh